

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

NR
39

RYNEK RZEPAKU

stan i perspektywy

ISSN 1231-269X

**ANALIZY
RYNKOWE**

MAJ 2011

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *T. Chrościcki*
- II. Rynek oleistych na świecie – *W. Sabarański*
- III. Rynek oleistych w Unii Europejskiej – *E. Rosiak*
- IV. Rynek oleistych w Polsce
 1. Produkcja rzepaku – *E. Rosiak*
 2. Obroty rzepakiem – *E. Rosiak*
 3. Handel zagraniczny oleistymi – *M. Krzemiński*
 4. Przemysł tłuszczowy – *E. Rosiak, M. Wigier*
 5. Ceny detaliczne i spożycie tłuszczów roślinnych – *E. Rosiak*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB, tel.: (22) 505-46-66

AUTORZY:

dr inż. Ewa Rosiak
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (22) 505-45-95

mgr Marcin Krzemiński
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (22) 505-45-51

dr Marek Wigier
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (22) 505-44-38

mgr Wojciech Sabarański
• SPARKS POLSKA Sp. z o.o. •
Warszawa
Tel.: (22) 510-36-46

mgr inż. Teresa Zdziarska
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (22) 505-44-40

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 31.05.2011 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w październiku 2011 r.

Światowe zbiory nasion oleistych w sezonie 2010/11 były większe niż w sezonie poprzednim tylko o 0,5%. Spadek plonów, z powodu niekorzystnych warunków pogodowych w wielu rejonach świata, zneutralizował wzrost areалу uprawy oleistych. Mniejsza była produkcja soi, rzepaku, nasion słonecznika, kopry, sezamu i lnu, natomiast większa ziaren palmowych, bawełny, orzeszków ziemnych oraz rącznika. Na światowym rynku oleistych w sezonie 2010/11 wystąpiła przewaga popytu nad podażą i ceny znacząco wzrosły, zbliżyły się do rekordowo wysokich w sezonie 2007/08.

W sezonie 2011/12 przewidywany jest dalszy wzrost zbiorów nasion oleistych na świecie. Spodziewany jest wzrost zbiorów soi, rzepaku i słonecznika, po ich spadku w sezonie poprzednim. Największy wzrost zbiorów soi przewiduje się w Argentynie i Brazylii, a rzepaku w Kanadzie i na Ukrainie. W USA, które są największym światowym producentem soi oraz w UE-27, zajmującej pierwszą lokatę w światowej produkcji rzepaku, ich zbiory będą niższe. Relacje popytowo/podażowe na światowym rynku oleistych w sezonie 2011/12 pozostaną nadal napięte, w wyniku czego ich ceny w dalszym ciągu mogą utrzymywać się na wysokich poziomach.

Zbiory rzepaku w UE-27 obniżą się w 2011 r. do 19,5 mln ton (o 5,3% w porównaniu z rokiem poprzednim), z powodu słabszego przezimowania i wiosennej suszy. Największy spadek zbiorów spodziewany jest w Niemczech. Mniejsze też mogą być zbiory w Polsce, w Rumunii, a także w kilku innych krajach. Duży wzrost produkcji rzepaku przewiduje się tylko we Francji i niewielki w Wielkiej Brytanii. Przy dużo niższych zbiorach, w sezonie 2011/12 przerób rzepaku w UE-27

będzie mniejszy. Zapasy na koniec sezonu obniżą się i wskaźnik zapasów do zużycia pogorszy się.

Zbiory rzepaku w Polsce mogą wynieść w 2011 r. ok. 1,8 mln ton i być o 13-16% mniejsze niż w roku poprzednim, w wyniku spadku areálu uprawy (o 9%) i plonów (o 5-7%). W tej sytuacji na krajowym rynku wystąpi przewaga popytu nad podażą rzepaku i w ślad za tym jego ceny wzrosną. Przerób rzepaku w sezonie 2011/12 może obniżyć się (o 7% do 1,9 mln ton). W celu uzupełnienia krajowej podaży przewiduje się duży wzrost importu rzepaku (o 73% do 390 tys. ton). Eksport może natomiast zmaleć (o 30% do 200 tys. ton). Zapasy rzepaku na koniec sezonu pozostałyby równie niskie jak przed rokiem.

Przewiduje się, iż w III kwartale 2011 r. przeciętna cena skupu rzepaku wyniesie 1500-1600 zł/t i będzie o 18-26% wyższa niż przed rokiem. Skala wzrostu cen rzepaku uzależniona będzie, tak jak dotychczas, w znacznej mierze od notowań cen rzepaku na rynku europejskim oraz relacji złotego względem euro. Przy prognozowanych w III kwartale 2011 r. cenach skupu pszenicy na poziomie 650-700 zł/t, relacja cen rzepak/pszenica będzie korzystna dla producentów rzepaku, co powinno skutkować wzrostem jego zasiewów pod zbiory 2012 roku.

Wyniki handlu zagranicznego oleistymi w 2011 r. pogorszą się. Przy niższych zbiorach, spodziewany jest spadek eksportu rzepaku, oleju i śruty rzepakowej. Większy może być tylko wywóz margaryn. W imporcie przewiduje się niewielki spadek przywozu śrut oleistych. Przywóz nasion oleistych, w tym zwłaszcza rzepaku, olejów roślinnych i margaryn może być większy niż przed rokiem. Szacuje się, iż wpływy z eksportu surowców i produktów oleistych zmaleją

(o 11% do 444 mln EUR), a wydatki na ich import wzrosną (o 18% do 1474 mln EUR). W tej sytuacji w 2011 r. ujemne saldo w handlu oleistymi pogłębi się i przekroczy 1 mld EUR.

Zmiany produkcji głównych wyrobów przemysłu tłuszczowego w 2011 r., podobnie jak w roku poprzednim, będą różnokierunkowe. Zmaleje po raz kolejny produkcja oleju rzepakowego surowego, ale spadek ten nie powinien być znaczący. Produkcja olejów rafinowanych może utrzymać się na niezmiennym poziomie. Oczekuje się natomiast wzrostu produkcji margaryn, ze względu na utrzymujący się wysoki popyt eksportowy na tę grupę produktów.

Sytuacja ekonomiczno-finansowa przemysłu tłuszczowego w 2011 r. będzie równie trudna jak w roku poprzednim, ze względu na przewidywany spadek przetwórstwa rzepaku oraz możliwe pogorszenie relacji cen zbytu produktów do cen zakupu surowca. Przewiduje się, iż przemysł tłuszczowy dalej będzie generował zyski na minimalnym poziomie, a jego rentowność brutto i netto nie poprawi się.

Ceny detaliczne tłuszczów roślinnych do końca 2011 r. będą systematycznie wzrastać, z uwagi na wysokie ceny surowców dla przemysłu tłuszczowego (krajowego rzepaku, jak i olejów z importu). Wzrost ich cen w relacji grudzień do grudnia i rok do roku będzie znacznie większy niż w roku poprzednim.

W konsumpcji tłuszczów roślinnych w 2011 r. i latach następnych będzie kontynuowany powolny trend wzrostowy. Przewiduje się, iż przy niewielkich zmianach w bezpośrednim ich spożyciu w gospodarstwach domowych, następować będzie dalszy wzrost ich zużycia w przemyśle spożywczym i gastronomii.

SUMMARY

Global oilseed crop production in the 2010/2011 season was only 0.5% better than in the previous season. The reduced yield, caused by unfavourable weather conditions in many regions of the world, neutralised the increase in the acreage of oilseed crops. The production of soya beans, rapeseed, sunflower seed, copra, sesame, and flaxseed was lower, while it increased in palm seed, cotton, peanuts, and castor-oil plants. In 2010/2011 the global oilseed market experienced an excess of demand over supply, which caused significant price rises, approaching the record figures of the 2007/2008 season.

Forecasts for the 2011/2012 season anticipate that global oilseed crop production will continue to increase. Higher crop production of soya beans, rapeseed and sunflower seed is expected, following the decline in the previous season. The largest rise in soya bean crop production is to come from Argentina and Brazil, whereas in Canada and Ukraine this will be in rapeseed. In the USA, which is the biggest global producer of soya beans, and in the EU-27, which ranks first in rapeseed production, the amounts of these crops will be lower. The supply and demand balance on the world oilseed market in the 2011/2012 season is going to remain uneasy, which is expected to keep prices at similarly high levels.

Rapeseed crop production in the EU-27 will decrease in 2011 to 19.5 million tonnes (by 5.3% compared to the previous year) because less crops lasted through the winter, and the spring drought. The most significant decrease in these crops is anticipated in Germany. Crop production may also be lower in Poland, Romania, and many other countries. A substantial increase is predicted only in France, and Great Britain is expected to experience only a slight improvement. With much lower crop production, the stocks at the end of

the season will fall and the proportion of stocks to consumption will be worse.

Rapeseed crop production in Poland may in 2011 amount to 1.8 million tonnes, which is 13-16% less than in the previous year, due to the decreased crop acreage (by 9%) and yield (by 5-7%). In this situation, there will be an excess of demand over supply on the domestic rapeseed market, resulting in higher prices. In the 2011/2012 season there may be a drop in rapeseed processing output (by 7%, to 1.9 million tonnes). A significant rise in rapeseed imports (by 73%, to 390 thousand tonnes) is expected in response to this domestic supply shortage. Exports, however, may fall (by 30%, to 200 thousand tonnes). Rapeseed stocks by the end of the season will remain similarly low, like last year.

It is anticipated that in the third quarter of 2011 the average purchase price for rapeseed will amount to PLN 1500-1600/tonne – 18-26% more than last year. The extent to which rapeseed prices will rise is, as before, mainly conditional on the performance of rapeseed prices on the European market and the PLN-EUR exchange rate. Considering the procurement prices of wheat at the level of PLN 650-700/tonne the ratio of rapeseed/wheat prices will be favourable to rapeseed producers, which should result in an increase in sown crops in 2012.

The results of international trading in oilseed will be poorer in 2011. Lower crop production will lead to lower exports of rapeseed, oil, and rape meal. Only margarine exports may increase. Imports of oilseed meals are expected to experience a slight decrease. More oilseeds, including especially rapeseed, vegetable oils, and margarines, will come to Poland than last year. The estimated receipts on exports of oilseed reso-

urces and products will decrease (by 11%, to EUR 444 million), while expenditures on their imports will be higher (by 18%, to EUR 1474 million). These developments will lead in 2011 to the deepening of the negative balance in oilseed trade, which will exceed EUR 1 billion.

Production changes regarding the main products of the oil and fat industry in 2011, as in the previous year, will be multidirectional. The production of crude rapeseed oil will once again be reduced, though this change should not be significant. Refined oil production may remain unchanged. Margarine production is expected to rise, due to the still-high export demand for this product group.

The economic and financial situation of the oil and fat industry in 2011 will be as difficult as it was last year, due to the expected fall in rapeseed processing output and the potential deterioration in the ratio of selling prices to purchase prices of resources. It is anticipated that the oil and fat industry will continue to generate profits at a minimal level, and its gross and net profitability will remain unimproved.

Retail prices for vegetable oils will gradually rise until the end of 2011, owing to the high prices of resources used by the oil and fat industry (domestic rapeseed and imported oils). The price rises for resources December to December, and year-on-year, will be much greater than in the previous year.

The slow growth trend in the consumption of vegetable oils will continue in 2011 and in the following years. It is expected that, while changes in direct consumption in households will be insignificant, the use of vegetable oils in the food and restaurant industries will continue to increase.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Rynek owoców i warzyw (38) • czerwiec 2011,
2. Rynek cukru (38) • czerwiec 2011,
3. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (34) • wrzesień 2011,
4. Rynek mleka (41) • wrzesień 2011,
5. Rynek pasz (30) • wrzesień 2011,
6. Rynek mięsa (41) • wrzesień 2011,
7. Rynek ryb (16) • październik 2011,
8. Rynek zbóż (41) • październik 2011,
9. Rynek ziemniaka (38) • październik 2011,
10. Rynek rzepaku (40) • październik 2011,
11. Rynek drobiu i jaj (40) • listopad 2011,
12. Rynek owoców i warzyw (39) • listopad 2011,
13. Popyt na żywność (13) • marzec 2012,
14. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (39) • marzec 2012.

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2011 roku wynosi 42 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>